

MAŁY ŚWIADEK KORONNY

KIM JEST „MAŁY ŚWIADEK KORONNY”?

W terminologii prawniczej „małym świadkiem koronnym” określa się sprawcę przestępstwa, który współdziałał w jego popełnieniu z innymi osobami i ujawnił organowi ścigania informacje o osobach uczestniczących w przestępstwie i opisał istotne okoliczności jego popełnienia. W stosunku do takiej osoby sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, może warunkowo zawiesić jej wykonanie, a nawet (przy spełnieniu określonych warunków) odstąpić od jej wymierzenia.

Innymi słowy oznacza to, że osoba, która popełniła przestępstwo wspólnie z innymi osobami, w zamian za współpracę z organami ścigania, może skorzystać z możliwości uniknięcia surowej kary, a nawet uniknąć kary w ogóle.

CO MOŻNA ZYSKAĆ BĘDĄC MAŁYM ŚWIADKIEM KORONNYM?

Nadzwyczajne złagodzenie kary

Polega ono na wymierzeniu kary niższej niż dolna granica kary przewidzianej za dane przestępstwo lub też wymierzeniu kary innego rodzaju (np. kary grzywny, czy ograniczenia wolności), zamiast kary pozbawienia wolności.

Zilustrować to można sytuacją, w której przestępstwo zagrożone jest karą od 2 do 12 lat pozbawienia wolności. Przy zagrożeniu tak wysoką karą ustawa wyklucza możliwość tzw. „dobrowolnego poddania się karze” przez sprawcę. Jeżeli jednak spełni on niżej podane warunki, sąd zastosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, wymierzając karę pozbawienia wolności w wymiarze poniżej dwóch lat, karę grzywny lub karę ograniczenia wolności. Warto podkreślić, iż jest to jedyny przewidziany w kodeksie karnym przypadek zobowiązujący do nadzwyczajnego złagodzenia kary. Oznacza to, że sąd musi je zastosować, jeżeli tylko ustali, że sprawca spełni warunki wynikające z art. 60 § 3 k.k. O tym, jaką karę sąd ostatecznie wymierzy zdecyduje m.in.: stopień współpracy z organami ścigania, istotność i szczerłość przekazanych informacji oraz karygodność samego czynu.

Takie rozwiązanie ma na celu zachęcenie sprawcy do ujawnienia faktu popełnienia przestępstwa, jego miejsca, czasu i okoliczności oraz wskazania innych sprawców, a więc do przyjęcia takiej postawy, która ostatecznie zagwarantuje mu niższy wymiar kary, a nie tylko uzależni jej obniżenie od uznania sądu.

Warunkowe zawieszenie wykonanie kary

Jeżeli sprawca zostanie skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze nawet do 5 lat, sąd może warunkowo zawiesić jej wykonanie na okres próby od 2 do 10 lat pod warunkiem, iż skazany w okresie próby będzie przestrzegał porządku prawnego.

Co to w rzeczywistości oznacza? Jeżeli sprawca spełni nałożone przez sąd obowiązki, nie dopuści się w okresie próby kolejnych przestępstw, kara pozbawienia wolności nie zostanie wykonana, a sprawca pozostanie na wolności.

Możliwość szybkiego zatarcia skazania

Jeżeli skazany na karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w okresie próby będzie przestrzegał porządku prawnego, już po upływie 6 miesięcy od zakończenia okresu próby nastąpi zatarcie skazania. Oznacza to, że „mały świadek koronny” po upływie okresu próby i dalszych 6 miesięcy uznawany i traktowany jest tak jakby nigdy nie był karany. Ma to szczególne znaczenie dla możliwości wykonywania niektórych zawodów.

Możliwość powrotu na „właściwą stronę” i decydowania o swojej przyszłości nawet po popełnieniu przestępstwa

O zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do „małego świadka koronnego” nie decyduje ani sąd, ani organy powołane do ścigania przestępstw. W istocie wszystko zależeć będzie od samego sprawcy, od tego jaką decyzję podejmie.

Możliwość odstąpienia od wymierzenia kary przez sąd

Sąd może odstąpić od wymierzenia kary „małemu świadkowi koronnemu”. Czyni to zwłaszcza, gdy jego rola w popełnieniu przestępstwa była podrzędna, a przekazane przez niego informacje przyczyniły się do zapobieżenia popełnieniu innego przestępstwa.

JAKIE WARUNKI NALEŻY SPEŁNIĆ, ABY STAĆ SIĘ „MAŁYM ŚWIADKIEM KORONNYM”?

Przestępstwo, którego dokonał „mały świadek koronny” musi być popełnione wspólnie z innymi osobami, co oznacza, że czyn musi być popełniony przez co najmniej 3 osoby.

Informacje przekazane organom ścigania muszą być **istotne** i dotychczas im nieznane. Muszą dotyczyć okoliczności i sposobu popełnienia samego przestępstwa oraz wszystkich osób uczestniczących w jego popełnieniu. Pamiętać należy, że informacje te muszą być **prawdziwe**.

Okoliczności istotne to takie, które umożliwiają postawienie zarzutów konkretnym osobom i mogą się przyczynić do pociągnięcia ich do odpowiedzialności karnej.

Przekazanie informacji musi nastąpić najdalej w toku postępowania przygotowawczego, czyli przed wniesieniem sprawy do sądu, w trakcie przesłuchania w charakterze świadka lub podejrzanego, przy czym nie musi to być pierwsze przesłuchanie.

Instytucja „małego świadka koronnego” przeznaczona jest więc dla osób, które wspólnie z innymi osobami popełniły przestępstwo, zrozumiały swój błąd i poprzez ujawnienie okoliczności jego popełnienia chcą skorzystać z szansy poprawy i możliwości zmniejszenia dla siebie wymiaru kary lub nawet jej uniknięcia.

Autor: Paweł Mazur

Źródła opracowania:

- Komentarz do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.97.88.553), [w:] G. Bogdan, Z. Cwiakalski, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll,
- Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I. Komentarz do art. 1-116 k.k., Zakamycze, 2004, wyd. II. Stan prawny: 2004.07.01
- strona internetowa http://przestepczoscorganizowana.republika.pl/slowniczek_pliki/skoronny.htm

Przepisy prawne związane z instytucją „małego świadka koronnego” wykorzystane w opracowaniu:

art. 60 § 3, 5-7 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny.** (Dz. U. z dnia 2 sierpnia 1997 r.)

art. 61 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny.** (Dz. U. z dnia 2 sierpnia 1997 r.)

art.69- 76 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. **Kodeks karny.** (Dz. U. z dnia 2 sierpnia 1997 r.)